

Subjekt - jeho ustavení

Jedna stránka ustavení subjektu spočívá v tom, že je zdánlivě vytržen ze svého prostředí, aby se mohl stát sebou samým. Ale to je právě jen vnější dojem: subjekt není původně částí „svého“ prostředí; takovou částí může být jen „materiál“, určený pro použití při výstavbě subjektu vcelku, tj. příslušné bytosti jakožto pravé události. Ta druhá, pravé stránka ustavení subjektu je jeho vyvolání k bytí, tj. uskutečňování (k němuž náleží i budování jeho vnější podoby. Subjekt je vyvolán k bytí nikoli ze světa, nýbrž z ne-jsoucnosti či ne-bytí, a poslán do světa (do prostředí mnohosti světa). Je však poslán konkrétně do svazku s určitou událostí, bez níž (tj. bez jejíhož aktivního přispění) by se nemohl ustavit (bez níž, bez jejíhož aktivního přispění by nemohl být ustaven). Subjekt sám však není zcela totožný se „svou“ událostí, nýbrž je to naopak ona událost, která se musí snažit (usilovat) o to, aby byla jednotná se svým subjektem, jehož ustavení se aktivně účastnila. Pro událost je tato snaha úsilím o naplnění toho, čím má být, tj. čím se má stát. A jedinou cestou k tomuto (správnému, pravému) naplnění je uposlechnutí toho, co konkrétně a pro ni (v tuto chvíli a na tomto místě) „má být“, co se „má stát“. To, co se „má stát“ nepůsobí však tíhou ani tlakem, vůbec jakoukoli „silou“, nýbrž pouze „přesvědčivostí“ (Whitehead mluví o „persuasion“ („persuasiveness“ proti o „coerciveness“) nebo – trochu problematicky – o „persuasive causality“ (jen jiný název pro finalitu). Výzva „ryzí nepředmětnosti“ musí i v tomto případě být adresná: primárně musí být adresována nějaké primordiální události, která ještě nevytvořila (nebo prostě nemohla vytvořit, ustavit) svůj subjekt (což je totéž, jako když řekneme: pokud se sama ještě nemohla stát subjektem). Událost se může stát subjektem (resp. může ustavit svůj subjekt) pouze tak, že aktivně odpoví na nepředmětnou výzvu k jeho ustavení (resp. ke své proměně v subjekt). Tato nepředmětná výzva k ustavení subjektu není totožná s nepředmětnou výzvou, aby sama událost „povstala“ (emergovala) z nicoty, ale je jí „příbuzná“, tj. má stejný (nepředmětný) původ, má též zdroj. Z toho např. vyplývá, že pouze výzva k ustavení subjektu může být chápána jako „oslovení“: jde o oslovení události, která se již děje. Naproti tomu stejně nepředmětná výzva k tomu, aby se nějaká událost začala dít (stávat), nemůže být adresná, neboť není nikoho a ničeho, kdo nebo co by bylo možno oslovit (kdo nebo co by mohlo být osloveno).

(Písek, 130218-1.)